

Bogár László: A lengyel botrány tanulsága

2014 július 04. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

A második világháborút követ? évek során Bibó István két, máig ható tanulságokat tartalmazó dolgozatot is írt. Mindkett?nek igen beszédes címe van, az egyiké Eltorzult magyar alkat, zsákutcás magyar történelem, a másiké pedig A kelet-európai kisállamok nyomorúsága.

A Lengyelországban most kibontakozó és a rendszerváltás óta messze legsúlyosabb belpolitikai válság értelmezéséhez fölötte hasznos volna újraolvasni ezeket a dolgozatokat. Bár a lengyelországi elit az elmúlt évtized során igen intenzíven próbálta felépíteni a kelet-európai „nagyállam” illúzióját, most már világossá vált, hogy e törekvésük teljes kudarccal zárul. S a visegrádi együttm?ködés elmúlt huszonnégy évét sem tekinthetjük sikertörténetnek.

Ennek alapvet? oka éppen az, amit Bibó István igen részletesen elemez dolgozatában, hogy tudniillik még mindig olyan történelmi tévképzetek és/vagy önámító hazugságok mozgatják a térség politikai törekvéseit, amelyeknek gyökereit máig sem sikerült feltárni, s?t egyel?re mindent meg is teszünk annak érdekében, hogy ez a jöv?ben se sikerüljön. A mostani, komoly globális hatalmi összefüggésekkel is bíró lengyel belpolitikai válság ugyan alkalmas lehetne arra, hogy e történelmi hazugságkonstrukcióval való szembenézés elkezd?djön, de ehelyett minden érintett igyekszik mindent megtenni annak érdekében, hogy ez semmiképpen ne következzen be. A kelet-európai kisállamok nyomorúságáról szóló tanulmányában Bibó az alábbiakat írja: „Külön érdemes foglalkoznunk a három kelet-európai történeti ország, Lengyelország, Magyarország és Csehország katasztrófájával. Egyrészt azért, mert ezeknek az összeomlása sokkal dönt?bb szerepet játszik az európai államrendszer katasztrófájában, mint amennyire az az els? pillanatban látszik. Másrészt azért, mert ezeknek az országoknak a politikai tudatbeli egyensúlytalanságai a többi országokénál még jellegzetesebben mutatják a közép- és kelet-európai bajok okait és mibenlétét. Kelet- és Délkelet-Európa z?rzavarával kapcsolatban félrevezet? az, ha annak okai között a Habsburgok monarchiájának összeomlását emeljük ki. Inkább e monarchia létezése volt oka a z?rzavarnak. Összeomlásánál nem érdemes túl sokáig megállanunk, mert a Habsburgok alkalmi, hibrid, bels? összetartó er?k nélküli államkonglomerátuma szerencsésebb fejl?dés mellett sem lehetett volna Közép- és Kelet-Európa stabilizálódásának a tényez?je. Ott volt ellenben sokkal mélyebb gyökerekkel az a három történeti állam, Lengyelország, Magyarország és Csehország, melyeket a Habsburg-monarchia többé-kevésbé eltakart, de annak összeomlása után napvilágra kerültek.”

Ezek a mondatok drámai módon világítanak rá arra a dönt? fontosságú tényre, hogy e három történelmi állam elitjeit milyen mérhetetlen felel?sség terheli amiatt, hogy a huszadik század során szinte kivétel nélkül minden lehet?séget elszalasztottak arra, hogy hármójuk komplex együttm?ködési rendszerével képesek legyenek egy

olyan konstrukciót létrehozni, amely megvédhette volna ?ket a körülöttük létez? valóban „nagyállamok” (a mindenkori német és orosz birodalmak) cinikus, gátlástalan expanziójától. Pedig a felismerés egyáltalán nem új: már közel hétszáz évvel ezel?tt evidens módon vezette e három, itt „?shonos” történelmi állam uralkodóit a komplex együttm?ködés felé. Amikor Károly Róbert 1335 októberében Visegrádra invitálta Luxemburgi János cseh királyt és Nagy Kázmér lengyel uralkodót, ezt éppen ezért tette. Azért, mert mindhárman tudatában voltak annak, hogy egy olyan igen veszélyes „pufferzóna” meghatározó elemei, amely a mindenkori nyugati birodalom, ez leginkább a Német Római és/vagy Habsburg Birodalom volt, illetve a mindenkori keleti birodalom, amely akkoriban részben az orosz, részben a még mindig veszélyt jelent? mongol, de legf?képpen a felemelked?ben lév? s már Bizáncot fenyeget? Oszmán Birodalom között fekszik. A három ország történelmi együttm?ködése tehát már akkor is arra a felismerésre épült, hogy ha ezek a birodalmak egyszerre, netán egymással taktikai egyezséget is kötve támadnak a térségre, egyedül mindnyájan esélytelenek, ám az együttm?ködés legalább esélyt adhat a sikeres ellenállásra vagy akár az el?zetes elrettentésre is.

Aztán különböz? történelmi forgatókönyvek alapján ugyan, de végül mindhárman átélhették a teljes alávetést, az állami lét teljes felszámolását, illetve a történelmi területeik brutális megcsonkítását. És közben azt is, hogy a nyugati és keleti birodalom cinikus gátlástalansággal nemcsak hogy összefoghat ellenük, de precízen együttm?ködik felszámolásukban is, vegyük csak a Molotov–Ribbentrop-paktum példáját. A csehek és lengyelek közben átélhették azt is, hogy Anglia és Franciaország ugyan teátrális gesztusokkal védelmet ígér, de többnyire kizárólag a saját stratégiai érdekeivel tör?dik.

Innen vizsgálva az elmúlt negyedszázad talán legdrámaibb megnyilatkozása volt a lengyel külügyminiszter mostani, lehallgatott kifakadása. Azt jelzi ugyanis, hogy ha az európai hatalmak aljas hitszegései nyomán a lengyelek Amerikában bíztak, akkor ezt nagyon rosszul tették, és hogy ezt a végzetes tévedést most már a történelmi nevet visel? külügyminiszterük is belátja, igaz, egyel?re csak alkoholos befolyásoltság alatt. A dolog annál is kényesebb, mert a miniszter Anne Applebaum férje, akinél kiválóbb „birodalmi pedigrével” kevesen rendelkeznek a világon. Most már csak arra volna szükség, hogy ezt a felismerést mindkét értelemben vett kijózanodás kövesse, és Visegrád történelmi szelleme újraéledjen.

Bogár László - magyarhirlap.hu

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következ? címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló